

Justitiedepartementet

Polisenheten

Rådets möte (rättsliga och inrikes frågor) den 3-4 mars 2014

Dagordningspunkt: 3

Rubrik: Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska unionens organ för samarbete och fortbildning inom brottsbekämpning (Europol) om upphävande av beslut 2009/371/RIF och 2005/681/RIF [första behandlingen]
– lägesrapport / inriktningsdebatt

Dokument: det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: Faktapromemoria 2012/13:FPM96 Förordning om Europol och meddelande om utbildning för brottsbekämpning. KOM (2013) 173 slutlig

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Inför RIF-rådet den 6-7 juni 2013

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information till Justitieutskottet 2013-04-25, överläggning 2013-11-14.

Bakgrund

Den 27:e mars 2013 antog kommissionen ett förslag till ny Europolförordning. Förslaget innebär en rad justeringar av den nu gällande regleringen av Europol. Många av de föreslagna ändringarna kan hänföras till Lissabonfördraget, medan andra syftar till att utveckla verksamheten vid Europol. Den enskilt största förändringen i förslaget är att Euopols framtida uppdrag innefattar ett brett utbildningsuppdrag. Enligt förslaget övertar och utvidgar Europol den Europeiska polisakademins (Cepol) nuvarande uppgifter. När förslaget första

gången diskuterades i rådet (juni 2013) fokuserade diskussionen på frågan om sammanslagningen. En överväldigande majoritet av medlemsstaterna ifrågasatte en sammanslagning. Kommissionen har ännu inte meddelat hur man avser hantera sammanslagningsfrågan. Förhandlingar om lagförslaget har därefter pågått på rådsarbetsgruppsnivå.

Vid förevarande rådsmöte ska ordförandeskapet ge en lägesrapport från förhandlingarna. Någon inriktning för en eventuell riktlinjedebatt har ännu inte angivits.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslagets rättsliga grund är artikel 88 och 87(2)(b) i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet (av rådet och Europaparlamentet gemensamt) och med kvalificerad majoritet i rådet.

Svensk ståndpunkt

Punkten är i första hand en lägesrapport och det saknas i detta skede information huruvida någon riktlinjedebatt ska äga rum.

Europaparlamentets inställning

EP planerar att behandla LIBE-kommitténs förslag i plenum den 25 februari 2014.

Förslaget

Förslaget till förordning sätter upp det styrande regelverket för den Europeiska myndigheten *Europol*. I stort kommer Europol fortsätta att ha den uppgift som man har haft sedan tillskapandet. Det innebär att man ska stödja och stärka medlemsstaternas brottsbekämpande organs insatser samt deras ömsesidiga samarbete för att förebygga och bekämpa allvarlig brottslighet som rör två eller fler medlemsstater. Förslaget är emellertid grundligt omarbetat jämfört med det nu gällande regelverket och ett flertal förändringar föreslås. Förändringarna gäller både uppdrag, styrning och kontroll.

Den enskilt största nyheten i förslaget får anses vara att den Europeiska polisakademin (Cepol) slås ihop med Europol som övertar ansvaret för utbildning inom brottsbekämpningen på EU-nivå. Kommissionen bedömer att sammanslagningen ska ge positiva effekter på utbildningens kvalitet såväl som ekonomiska besparingar genom minskade kostnader för byggnader, administration etc. För att hantera utbildningsfrågor föreslås att en ny avdelning skapas inom Europol, *Europolakademin*, och att ett särskilt rådgivande organ inrättas vid Europol som stöd till Europolstyrelse. I anslutning till förslaget till förordning för Europol

presenterar kommissionen även ett meddelande om ett europeiskt utbildningsprogram. Enligt programmet ska utbildningsverksamheten omfatta fyra huvudområden. Det första gäller allmänna grundkunskaper i gränsöverskridande brottsbekämpning för tjänstemän vid alla brottsbekämpande myndigheter i EU. Det andra gäller utbildning för att förbättra den praktiska förmågan att samarbeta bilateralt och regionalt, innefattande mer djupgående kunskap i frågor relaterade till exempelvis utlämning för brott, språk m.m. Det tredje området gäller tematisk utbildning inom de brottsområden som EU prioriterar. Det fjärde området gäller utbildning för den civila krishanteringen i syfte att förbereda tjänstemän för civila EU-missioner och kapacitetshöjande utbildning i tredjeländer. Alla delar ska inte praktiskt genomföras av Europol utan tillsammans med relevanta nationella utbildningsanordnare.

Utöver det nya utbildningsuppdraget innehåller förslaget även förändringar i Europols nuvarande verksamhet. Mandatet kan sägas bli bredare genom att Europol ges möjlighet att mer aktivt delta i och koordinera brottsutredningar. Europol får ökade möjligheter att ge direkt finansiellt stöd till gemensamma utredningar och operationer. Ett uttryckligt stöd för att inrätta Europeiska kunskapscenter för viss typ av brottslighet, som det Europeiska IT-brottscentret (EC3), införs.

När det gäller Europols partners så förtydligas medlemsstaternas skyldighet att förse Europol med den information som byrån behöver för att genomföra sitt uppdrag. En årlig uppföljning av hur väl samarbetet fungerar visavi vart och ett av medlemsländerna ska upprättas och underställas EU-parlamentet, kommissionen, rådet och de nationella parlamenten. I de fall Europol ger en medlemsstat information som enligt Europol bör föranleda en brottsutredning i medlemsstaten åläggs medlemsstaten en återrapporteringsplikt. För det fall man underlåter att initiera en utredning ska beslutet motiveras. Europols skyldighet att operativt samarbeta med andra EU-institutioner som exempelvis åklagarsamarbetet Eurojust och den Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (OLAF) stärks likaså. Förslaget anpassar vidare den procedur enligt vilken Europol kan ingå avtal med tredje land och villkoren för överförande av personuppgifter till tredje land.

Ett uppdaterat avsnitt med dataskyddsregler introduceras. Utöver att modernisera regelverket utpekas den Europeiska datatillsynsmannen (EDPS) som oberoende tillsynsmyndighet för dataskyddet. Den nuvarande konstruktionen med en "Joint Supervisory Board" med representanter för medlemsstaternas dataskyddsmyndigheter avskaffas således enligt förslaget.

Styrningen av Europol justeras genom att förslaget marginellt förändrar i styrelsens sammansättning och ansvar. Antalet representanter för kommissionen i styrelsen föreslås öka. Styrelseledamöternas efterfrågade

kompetens förändras till följd av att även utbildningsfrågor måste kunna täckas. Styrelsen ges uppdraget att utse direktör. Styrelsen ges också möjlighet att inrätta en mindre ”exekutiv-styrelse” som ska kunna följa det operativa arbetet närmare och fatta vissa typer av beslut. Den parlamentariska kontrollen av Europols verksamhet stärks genom att en tydlig informationsskyldighet gentemot Europaparlamentet och nationella parlament införs.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Regeringens preliminära bedömning är att förslaget inte får någon effekt på svenska regler.

Ekonomiska konsekvenser

Utifrån kommissionens beräkning av kostnaderna bedömer regeringen att kostnaderna för förslaget ryms inom EU:s föreslagna långtidsbudget för politikområdet.

Övrigt

-